

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

30 maart 2016

VOORSTEL

**tot oprichting van een parlementaire
onderzoekscommissie belast met een
onderzoek naar de Molenbeekse terreurcel
die in Parijs een reeks terroristische
aanslagen pleegde**

AMENDEMENT

Zie:

Doc 54 **1626/ (2015/2016):**

001: Voorstel van mevrouw Pas en de heren Dewinter en Penris.
002: Amendement.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

30 mars 2016

PROPOSITION

**visant à instituer une commission
d'enquête parlementaire chargée d'enquêter
sur la cellule terroriste molenbeekoise
qui a commis une série d'attentats à Paris**

AMENDEMENT

Voir:

Doc 54 **1626/ (2015/2016):**

001: Proposition de Mme Pas et MM. Dewinter et Penris.
002: Amendement.

NR. 2 VAN MEVROUW PAS EN DE HEREN DEWINTER EN PENRIS

(Ter vervanging van amendement nr. 1)

Opschrift en voorstel

Het opschrift en het voorstel vervangen als volgt:

“Voorstel tot oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie belast met een onderzoek naar de verantwoordelijkheden en pijnpunten met betrekking tot:

1. de werkzaamheden van de antiterrorisme-eenheid van de federale gerechtelijke politie (OA 3) onder meer met betrekking tot de radicalisering en de plannen van de gebroeders Abdeslam om een aanslag te plegen;

2. het criminele parcours van de gebroeders El Bakraoui, en de gevolgen hiervan in het kader van de aanslagen van 22 maart in Zaventem en Brussel;

3. de andere diensten belast met terreurbestrijding;

4. de invloed van het opengrenzen- en asielbeleid op het faciliteren van de moslimterreur.

Artikel 1

Er wordt een parlementaire onderzoekscommissie opgericht, belast met een onderzoek naar de verantwoordelijkheden en pijnpunten in de werkzaamheden van de antiterrorisme-eenheid van de federale gerechtelijke politie (OA3) onder meer met betrekking tot de radicalisering en de plannen van de gebroeders Abdeslam om een aanslag te plegen.

Tevens moet er door de parlementaire onderzoekscommissie ook nog worden onderzocht welk crimineel parcours de gebroeders El Bakraoui hebben gevolgd, wat er gebeurd is met de waarschuwingen van de Turkse regering met betrekking tot het terreurverleden van Ibrahim El Bakraoui en zijn uitwijzing uit

N° 2 DE MME PAS ET MM. DEWINTER ET PENRIS

(en remplacement de l'amendement n° 1)

Intitulé et proposition

Remplacer l'intitulé et la proposition par ce qui suit:

“Proposition visant à instituer une commission d'enquête parlementaire chargée d'enquêter sur les responsabilités et les problèmes liés:

1. aux activités de l'unité anti-terroriste de la police judiciaire fédérale (DR3) concernant notamment la radicalisation et les projets des frères Abdeslam de commettre un attentat;

2. au parcours criminel des frères El Bakraoui et à ses conséquences dans le cadre des attentats du 22 mars à Zaventem et à Bruxelles;

3. aux autres services chargés de la lutte contre le terrorisme;

4. à l'influence de la politique d'asile et d'ouverture des frontières sur la facilitation du terrorisme islamiste.

Article 1er

Il est institué une commission d'enquête parlementaire chargée d'enquêter sur les responsabilités et les problèmes liés aux activités de la section antiterroriste de la police judiciaire fédérale (DR3) concernant notamment la radicalisation et les projets des frères Abdeslam de commettre un attentat.

La commission d'enquête parlementaire doit également examiner le parcours criminel des frères El Bakraoui, les suites données aux avertissements du gouvernement turc concernant le passé terroriste d'Ibrahim El Bakraoui et son expulsion de Turquie, la question de savoir si les attentats de Zaventem et de

Turkije, of de aanslagen in Zaventem en Brussel van 22 maart 2016 voorkomen hadden kunnen worden en welke tekortkomingen er in dat verband eventueel nog moeten worden vastgesteld.

In het verlengde hiervan onderzoekt de parlementaire onderzoekscommissie het functioneren van de diensten belast met terreurbestrijding in zijn algemeenheid met het oog op het vaststellen van eventuele verdere tekortkomingen.

De onderzoekscommissie gaat tevens de invloed na van het opengrenzen- en asielbeleid op het faciliteren van moslimterreur in dit land.

Ten slotte dient de politieke verantwoordelijkheid bepaald te worden voor de mogelijke tekortkomingen en dienen voorstellen te worden gedaan om de werking van de antiterrorismediendiensten te optimaliseren.

Art. 2

De commissie bestaat uit 17 leden, die de Kamer uit zijn leden aanwijst, overeenkomstig de regel van de evenredige vertegenwoordiging van de politieke fracties.

Daarnaast maakt van de commissie deel uit één niet-stemgerechtigd lid per niet-erkende fractie die met toepassing van het eerste lid in de commissie niet vertegenwoordigd is.

Art. 3

De commissie wordt bekleed met alle bevoegdheden waarin de wet van 3 mei 1880 op het parlementair onderzoek voorziet.

Art. 4

De vergaderingen van de commissie zijn openbaar. De commissie kan evenwel op elk ogenblik het tegendeel beslissen.

Bruxelles du 22 mars 2016 auraient pu être évités et les manquements devant éventuellement encore être constatés à cet égard.

Dans le prolongement de ces travaux, la commission d'enquête parlementaire examinera le fonctionnement des services chargés de la lutte contre le terrorisme en général en vue de la constatation d'éventuels manquements supplémentaires.

La commission d'enquête examinera aussi l'influence de la politique d'ouverture des frontières et d'asile sur la facilitation du terrorisme islamiste en Belgique.

La commission d'enquête devra enfin établir les responsabilités politiques d'éventuels manquements et formuler des propositions afin d'optimiser le fonctionnement des services antiterroristes.

Art. 2

La commission est composée de dix-sept membres que la Chambre désigne parmi ses membres suivant la règle de la représentation proportionnelle des groupes politiques.

La commission comprend en outre un membre, sans voix délibérative, de chaque groupe non reconnu et non représenté au sein de la commission par application de l'alinéa 1er.

Art. 3

La commission est investie de tous les pouvoirs prévus par la loi du 3 mai 1880 sur les enquêtes parlementaires.

Art. 4

Les réunions de la commission sont publiques. La commission peut toutefois décider à tout moment le huis clos.

Art. 5

Binnen het budget dat het bureau van de Kamer haar ter beschikking stelt, kan de commissie alle nodige maatregelen nemen teneinde het onderzoek op deskundige wijze te voeren.

Daartoe kan zij, eventueel in het raam van een arbeids- of bedrijfsovereenkomst, een beroep doen op deskundigen. De looptijd van die overeenkomsten mag die van de onderzoekscommissie niet overschrijden.

Art. 6

De parlementaire onderzoekscommissie brengt binnen zes maanden na haar oprichting verslag uit aan de Kamer.

Art. 7

De commissie wordt bij hoogdringendheid samengesteld.”.

VERANTWOORDING

In hun oorspronkelijke voorstel tot oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie, daterend van 28 januari 2016, had de publieke opinie en de indieners slechts kennis van een uitgelekte nota van de Belgische staatsveiligheid van 11 april 2012 waarin werd gewaarschuwd voor gewapend ingrijpen van moslimextremisten uit Molenbeek. Dit was voor de indieners zwaarwichtig genoeg om hierover een parlementaire onderzoekscommissie te vragen.

Naderhand, meer bepaald op 1 maart, verschenen nieuwe onthullingen over het mogelijke falen van de antiterrorisme-eenheid van de federale gerechtelijke politie (OA3). Het was aanleiding voor de indieners om bij amendement op 2 maart hun voorstel tot oprichting van een onderzoekscommissie bij te sturen door het onderzoeksgebied van de commissie te verruimen.

Naderhand vonden op 22 maart 2016 de bloedige aanslagen in Brussel en Zaventem plaats en kwamen nieuwe

Art. 5

La Commission peut, dans les limites du budget fixé par le Bureau de la Chambre, prendre toutes les mesures utiles afin de mener son enquête d’une manière experte.

À cet effet, elle peut faire appel à des spécialistes, éventuellement dans le cadre d’un contrat de travail ou d’entreprise. La durée de ces contrats ne peut excéder celle des travaux de la commission d’enquête.

Art. 6

La commission fera rapport à la Chambre dans les six mois de son installation.

Art. 7

La commission est constituée d’urgence.”.

JUSTIFICATION

Lors du dépôt de notre proposition initiale du 28 janvier 2016 visant à instituer une commission d’enquête parlementaire, comme l’opinion publique, nous n’avions connaissance, que du contenu d’une note du de la Sûreté de l’État belge datée du 11 avril 2012, divulguée à la faveur d’une fuite, qui mettait en garde contre le risque d’une action armée d’extrémistes musulmans originaires de Molenbeek. Ces éléments nous avaient paru suffisamment graves pour demander la mise en place d’une commission d’enquête parlementaire chargée de cette question.

Plus tard, plus précisément le 1er mars, de nouvelles révélations évoquant une défaillance possible de l’unité antiterroriste de la police judiciaire fédérale (DR3) ont été diffusées. Ces révélations nous ont amenés à amender notre proposition visant à instituer cette commission d’enquête en élargissant son champ d’investigation.

Enfin, le 22 mars 2016, les attentats sanglants de Bruxelles et de Zaventem ont eu lieu, révélant de nouveaux

mogelijke tekortkomingen van de antiterreurdiensten en van de beleidsverantwoordelijken aan het licht.

Het staat in dat verband intussen vast dat de broers El Bakraoui de twee kamikazes zijn die mee het bloedbad van 22 maart 2016 aanrichtten. Khalid El Bakraoui werd in 2011 veroordeeld wegens een reeks carjackings. Ibrahim El Bakraoui was in januari 2010 dan weer betrokken bij een gewelddadige overval op een wisselkantoor in Brussel. Hij opende daarbij het vuur op de politie met een Kalasjnikov. Pittig detail: de toenmalige Brusselse burgemeester Freddy Thielemans (PS) noemde die feiten destijds een “fait divers”. Deze laatste werd echter vervroegd vrijgelaten ondanks een moordpoging op een agent met een oorlogswapen. Met een kordaat justitieapparaat had dit bloedbad kunnen vermeden worden. Minstens deze terrorist had op 22 maart niet in Zaventem, maar achter de tralies moeten zitten.

De broers waren overigens blijkbaar ook betrokken bij het bloedbad in Parijs op 13 november 2015. Zo heeft één van hen het schuilhuis in Charleroi gehuurd. Uit dat huis zijn de terroristen vertrokken om de aanslagen in de Franse hoofdstad te plegen. Later werden daar de sporen van onder anderen Bilal Hadfi gevonden, de terrorist die zichzelf opblies aan het Stade de France.

“Het is juist dat het niet makkelijk is om mensen die zich op een flagrante manier niet houden aan hun voorwaarden, zoals bij mijnheer Bakraoui waarschijnlijk het geval is geweest, terug in de cel te krijgen.” Met dit zinnetje trachtte minister Geens zijn verpletterende verantwoordelijkheid bij de aanslagen in Zaventem en Brussel van zich af te schuiven.

Maar zo eenvoudig is het natuurlijk niet. Ibrahim El Bakraoui, in oktober 2010 tot 9 jaar cel veroordeeld wegens zwaar banditisme (een ‘fait divers’ volgens de PS), kwam om te beginnen in 2014 reeds voorwaardelijk vrij. Daarna kon hij ongestoord richting Syrië trekken. Hij werd in 2015 opgepakt en – blijkbaar zelfs ondanks waarschuwingen van Turkije – opnieuw vrijgelaten omdat er voor de Belgische justitie “geen bewijs” was dat hij banden had met het islamterrorisme. Hij kon daarna zomaar onder de radar blijven en zijn wandaden voorbereiden.

Voor dit vrijlatingsbeleid zijn Justitie en de justitieminister verantwoordelijk. Dit had kunnen vermeden worden, waardoor tientallen levens gered hadden kunnen worden.

Er moet derhalve door de parlementaire onderzoekscommissie bijkomend ook nog worden onderzocht welk crimineel

manquements possibles des services antiterroristes et des responsables politiques.

À cet égard, il a entre-temps été établi que les frères El Bakraoui sont les deux kamikazes qui ont participé au bain de sang du 22 mars 2016. Khalid El Bakraoui a été condamné en 2011 pour une série de carjackings. Ibrahim El Bakraoui, quant à lui, a été associé, en janvier 2010, à une attaque violente visant un bureau de change à Bruxelles. Il avait alors ouvert le feu sur la police avec une kalachnikov. Détail piquant: le bourgmestre de Bruxelles de l'époque, M. Freddy Thielemans (PS), avait qualifié cet événement de “fait divers”. Ibrahim El Bakraoui a cependant bénéficié d'une libération anticipée, malgré sa tentative d'homicide sur un agent avec une arme de guerre. Si l'appareil judiciaire avait fait preuve de fermeté, ce bain de sang aurait pu être évité. Ce terroriste au moins aurait été derrière les barreaux et non à Zaventem.

En outre, les deux frères étaient également clairement impliqués dans les attaques sanglantes de Paris le 13 novembre 2015. L'un d'eux avait d'ailleurs loué la planque de Charleroi à partir de laquelle les terroristes sont partis commettre les attentats dans la capitale française. Plus tard, on retrouvera également dans cette planque des traces de Bilal Hadfi, notamment, ce kamikaze qui s'est fait exploser au Stade de France.

En déclarant qu'il est effectivement difficile de renvoyer en prison les personnes qui violent de manière flagrante les conditions qui leur ont été imposées, comme cela a manifestement été le cas de M. Bakraoui, le ministre Geens a tenté de se défaire de son écrasante responsabilité dans les attentats commis à Zaventem et à Bruxelles.

Mais les choses ne sont bien entendu pas aussi simples. En octobre 2010, Ibrahim El Bakraoui, condamné à 9 ans de prison pour grand banditisme (un “fait divers”, selon la PS), a d'abord été placé en liberté conditionnelle dès 2014. Ensuite, il a pu partir sans encombre pour la Syrie. En 2015, il a été arrêté et à nouveau relâché – manifestement malgré les mises en garde de la Turquie – parce que la justice belge ne disposait pas de preuves de ses liens avec le terrorisme islamiste. Il a ainsi pu passer entre les mailles du filet et préparer ses méfaits.

La politique menée en matière de libérations relève de la responsabilité du département et du ministre de la Justice. Il aurait été possible d'éviter les attentats et d'épargner des dizaines de vies.

La commission d'enquête parlementaire devra donc également examiner le parcours criminel des frères El Bakraoui,

parcours deze gebroeders hebben gevolgd, wat er gebeurd is met de waarschuwingen van de Turkse regering, of de aanslagen in Zaventem en Brussel hadden kunnen worden vermeden voor wat deze twee terroristen betreft, of er nog andere tekortkomingen zijn en welke de politieke verantwoordelijkheden in dit dossier zijn.

Ten slotte, ondanks het feit dat Abdeslam en Abaaoud in 2013 op de lijst van OCAD stonden, konden zij vrijelijk over en weer naar Syrië reizen. Eén van de daders van de aanslagen in dit land, Najim Lachraoui kon in Syrië jihadisten gaan rekruteren en in september vorig jaar, samen met Abdeslam, ongehinderd terugkomen als asielzoeker naar België. Toen Abaaoud in 2014 België zonder probleem kon verlaten maakte hij zich in het propagandablad van de Islamitische Staat, El Dabiq, zelfs vrolijk over de Belgische autoriteiten die hem vrij lieten reizen tussen België en Syrië. De gevolgen van het gebrek aan enige (grens)controle en van het asielbeleid dienen ter zake eveneens onderzocht te worden.

5 april 2016

Barbara PAS (VB)
Filip DEWINTER (VB)
Jan PENRIS (VB)

les suites données aux avertissements du gouvernement turc, la question de savoir si les attentats de Zaventem et de Bruxelles auraient pu être évités pour ce qui concerne ces deux terroristes, la question de savoir s'il y a eu d'autres manquements et les responsabilités politiques dans ce dossier.

Enfin, le fait de figurer sur la liste de l'OCAM en 2013 n'a pas empêché Abdeslam et Abaaoud de voyager librement entre la Belgique et la Syrie. L'un des auteurs des attentats commis en Belgique, Najim Lachraoui, a pu aller recruter des jihadistes en Syrie et revenir en Belgique avec Abdeslam, en septembre de l'année dernière, en tant que demandeur d'asile, sans être inquiété. Après avoir pu quitter la Belgique sans encombre en 2014, Abaaoud s'est même réjoui, dans le journal de propagande de l'État islamique, El Dabiq, que les autorités belges lui aient permis de voyager librement entre la Belgique et la Syrie. Les conséquences de cette absence totale de contrôle (aux frontières) et de la politique d'asile doivent également être examinées.

5 avril 2016